Idioma yuchi

El **yuchi** ye una llingua indíxena d'América falada polos yuchis d'Oklahoma. Trátase d'una llingua aisllada. En 1972 quedaben aprosimao unos 500 indios yuchi, anque namái un 35% d'ellos falaba fluidamente la llingua.[3]

Conteníu

Historia

Clasificación

Descripción llingüística

Referencies

Yuchi 'Tsoyaha'	
Faláu en	Estaos Xuníos d'América
Zona	Oklahoma (antes: Xeorxa
Falantes	~50 (1972)[1] 4 (2016)[2]
Familia	Llingua aisllada
Estatus oficial	
Oficial en	*Nengún país*
Reguláu por	*Nun ta reguláu*
Códigos	
ISO 639-1	*nengún*
ISO 639-2	`nai`
ISO 639-3	`yuc (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=yuc)`

Estensión del yuchi

Historia

Paez que nel sieglu XVI los yuchis alcontrar al oeste de los Apalaches y al este de Tennessee.[4] Los yuchi migraron dende Xeorxa hasta'l so allugamientu actual en Sapulpa (Oklahoma) mientres la gran espulsión d'indios ente 1836-1840.

Clasificación

Comúnmente considérase una llingua aisllada. Anque se propunxeron numberosos parentescu con otres llingües, nenguna d'estes propuestes tien un sofitu firme. Sapir (1921, 1929) rellacionar col so filu siux-hokano; Elmendorf (1964) trató rellacionalo coles llingües yuki-wappo de California. Crawford al igual qu'otru autores considera qu'esiste una prometedroa hipótesis de rellación coles llingües siux, anque enagora la evidencia ye insuficiente pa concluyir que efeutivamente esiste un parentescu fora de toa dulda.

Descripción llingüística

El yuchi nun tuvo una ortografía establecida hasta la década de 1970, cuando James Crawford y Addie Georged crearon una trescripción fonética que güei ye usada polos yuchis pa escribir la so llingua. Dende'l puntu de vista de la tipoloxía llingüística, el yuchi paez ser una llingua aglutinante na qu'un númberu considerable de morfemes xunir pa construyir productivamente nueves pallabres. L'orde básicu ye SOV[5]

Amás la llingua usa clíticos y fonemes conocíos como "partícules" pa espresar una variedá de categoríes qu'inclúin posesivos, casos, llocativos, presees, simulativos, ablativos y demostrativos. Tamién esisten partícules monosilábiques pa usos locativos y alverbiales con un significáu bien xeneral, que xunto con otres partícules pueden tener un significáu totalmente distintu al orixinal.[6]

El Yuchi tien un sistema pronomes de tercer persona peculiar. Pa referise a persones yuchis, la tercer persona conozse como *lehénu*, y estrémase nuna forma masculina (*lesséno*) y una femenina (*léno*). Sicasí pa persones non-yuchis, la forma usada ye una forma despreciatible que ye *lewénu* ("ellos, esos"). Esta peculiaridá ta rellacionada con cómo se vieron históricamente los yuchis como una tribu singular, qu'históricamente tuvo bien aisllada[7]

Referencies

1. Lyovin, Anatole V. (1997). *An Introduction to the Languages of the World (https://books.google.cl/books?id=y6Y-L4ogfhIC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false)*. Oxford: Oxford University Press, pp. 317. ISBN 0-19-508116-1.
2. Yuchi language in *Ethnologue* (https://www.ethnologue.com/language/yuc)
3. Crawford, 1973, p. 173
4. Booker, Hudson y Rankin, 1992, p. 411
5. "Euchee Language Project." EucheeLP.org. Euchee Language Project. Web. 12 Sept. 2009.
6. Wolff, Hans. “Yuchi Phonemes and Morphemes, with Special Reference to Person Markers.” International Journal of American Linguistics. 14.4 (1948): 240-43. JSTOR. Biblioteca del Congresu. Web. 12 Sept. 2009, <http://www.jstor.org/stable/info/1262878?seq=17>
7. Gatschet, Albert S. "The Yuchi Tribe and its Language." Science 5.112 (1885): 253. Print.

Prueba Wikipedia n'Idioma yuchi na Incubadora de Wikimedia

Control d'autoridaes **Proyeutos Wikimedia ·** Datos: Q34204

Sacáu de «https://ast.wikipedia.org/w/index.php?title=Idioma_yuchi&oldid=2960037»

La última edición d'esta páxina foi el 5 may 2020, a les 15:37.

El testu ta disponible baxo la Llicencia Creative Commons Reconocimientu/CompartirIgual 3.0; puen aplicase otres cláusules más. Llei les condiciones d'usu pa más detalles.